

Реалізація компетентнісного підходу в 5 класі

Стратегія модернізації освіти передбачає поліпшення якості освіти. Одним зі шляхів оновлення змісту освіти є впровадження компетентнісного підходу до організації навчального процесу в загальноосвітніх навчальних закладах.

Ключові компетентності - це багатовимірне утворення, що належать до загальногалузево-го змісту освітніх стандартів та є спеціально структурованим комплексом якостей особистості, що дають змогу ефективно брати участь у багатьох соціальних сферах і які роблять внесок у розвиток якості суспільства та особистого успіху, що можуть бути застосованими в багатьох життєвих сферах. Ключові компетентності становлять основний набір найзагальніших понять, які мають бути деталізованими в комплексі знань, умінь, навичок, цінностей і відношень за навчальними галузями та життєвими сферами школярів. Ключові компетентності за своїм характером є наскрізними і їх спід досягати в процесі навчання через усі без винятку предмети та виховні заходи.

Компетентність - це інтегрована характеристика якості особистості, результативний блок, сформований через досвід, знання, вміння, ставлення, поведінкові реакції.

Компетентність побудована на комбінації взаємовідповідних пізнавальних відношень і практичних навичок, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів, знань та вмінь, всього того, що можна мобілізувати для активної дії.

Компетенція - об'єктивна категорія, суспільне визнаний рівень знань, умінь, навичок, ставлень тощо у певній сфері діяльності людини як абстрактного носія.

Предметна компетенція - це сукупність знань, умінь та характерних рис у межах предмета, що дозволяє особистості виконувати певні дії через власне ставлення.

Дані таблиці відбивають структуру вищеназваних категорій предметних компетентностей за предметами та предметними галузями в 5-му класі 12-річної школи.

Таблиця. Предметні компетентності

Учень знає	Учень уміє	Загальнопредметні компетенції
1. Українська (рідна мова)		
Основні поняття з мови та мовлення 1. Мовленнєві: а) загальні відомості про мовлення і спілкування, види мовленнєвої діяльності - аудіювання, читання, говоріння, письмо, монолог, діалог, адресат мовлення; вимоги до мовлення, текст, його основні ознаки, тема та мікротома; основна думка висловлювання; усна й письмова форми; стилі, типи і жанри мовлення. 2. Мовні: б) розділи науки про мову (фонетика, орфоєпія, графіка, орфографія, лексикологія, фразеологія, етимологія, синтаксис,	Розпізнає: - різні за характером звуки, значущі частини слова, частини мови; словосполучення; прості і складні речення; групи слів за значенням використанням, утворенням; фразеологізми; - правильно пише слова і розставляє розділові знаки в реченнях; - правильно вимовляє голосні звуки, вживає форми слів, словосполучень, речення, різні за метою, будовою й емоційним забарвленням вислови; - виправляє помилки в своєму та чужому мовленні; будує мовні одиниці різних рівнів; розширює	Здатність: - працювати з навчальною довідковою літературою; словниками та іншими джерелами; - виділяти головне з-поміж другорядного, моделювати мовні та немовні поняття, явища, закономірності; - словесно описувати предмети, переносити раніше засвоєні знання і вміння в мову ситуацій; помічати красу в мовних явищах, явищах природи, в мистецтві, у зверненнях науковців та звичайних людей.

<p>пунктуація. Будова слова, звук, буква, алфавіт, склад, наголос; значущі частини мови (іменник, прикметник, числівник, займенник, дієслово, прислівник, прийменник, сполучник); словосполучення, речення (прості і складні) члени речення (головні й другорядні); однорідні члени речення; не члени речення (звертання, вставні слова); слово (лексичне значення, однозначні і багатозначні, пряме і переносне значення слів), групи слів за значенням; фразеологізми.</p> <p>3. Розділові знаки: при звертанні, однорідних членах і вставних словах;</p> <p>4. Орфограми, вивчені в 5 класі і відповідні орфографічні правила.</p>	<p>словниковий запас, непередбаченими програмною лексемами фразеологізмами, граматичними засобами;</p> <ul style="list-style-type: none"> - сприймає (слухає і читає мовчки); - відтворює (виразно читає вголос, переказує докладно тексти вивчених стилів, типів і жанрів мовлення); - створює діалогічні і монологічні висловлювання різних типів, стилів (розмовний; художній, науковий жанрів) (оповідання, відгук, замітка, лист) в усній і письмовій формах. 	
II. Українська література		
<p>Назви вивчених творів та письменників — їхніх авторів; зміст вивчених творів; передбачені програмою поняття з теорії літератури; тексти, рекомендовані напам'ять.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Виразно читати та розуміти зміст художніх творів. 2. Переказувати усно й письмово невеликі за обсягом епічні твори або фрагменти з них. 3. Самостійно виділяти основну думку в художньому творі, що вивчається. 4. Самостійно характеризувати літературних героїв, оцінювати їхню поведінку та вчинки, риси характеру. 5. Знаходити в текстах художні засоби мови, пояснювати їхню роль. 6. Складати простий план вивченого твору. 7. Відповідати на питання підручника (за змістом твору). 8. Писати читацький відгук, твір про героя. 	<p>Усвідомлення естетичної насолоди від твору мистецтва як потужного життєствердного погляду на світ.</p>
III. Мова національних меншин		
<p>Основні мовні та мовленнєві поняття.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мовленнєві: спілкування та мовлення, ситуація спілкування, види мовленнєвої діяльності, форми мовлення: монологічна, діалогічна, усна та письмова; тексти, типи та стилі мовлення, жанри. 2. Мовні Розділи науки про мову (фонетика, орфоепія, лексика словотвір, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Співвідносить звук та букву, розпізнає різні за характером звуки, значущі частини слова, частини мови, словосполучення, прості та складні речення. 2. Розпізнає групи слів за значенням, вживанням, творенням. 3. Правильно пише слова, ставить розділові знаки в реченнях. 4. Правильно вимовляє голосні та приголосні звуки, вживає форми слова, складає словосполучення та 	<ul style="list-style-type: none"> - Дотримання мовних норм (орфоепічних, граматичних тощо) в усному та писемному мовленні; - використання лексико-граматичних засобів мови відповідно до умов спілкування; - здатність працювати з відповідною навчальною та довідковою літературою з мови; - оволодіння основними формами мовленнєвого етикету.

<p>будова слова, синтаксис та пунктуація; звуки та букви, алфавіт, склад, наголос, слово (лексичне значення, багатозначні й однозначні слова, пряме та переносне значення слів, групи слів за значенням, тематичні групи слів, значущі частини слова, частини мови; словосполучення, речення (просте та складне), члени речення (головні та другорядні, однорідні члени речення), не члени речення (звертання, вставні слова та словосполучення); орфограми та орфографічні правила, розділові знаки (наприкінці речення, в словосполученнях та реченнях з однорідними членами, в складних реченнях).</p>	<p>речення, різні за метою, будовою, емоційним забарвленням висловлювання.</p>	
---	--	--

IV. Література національних меншин

<p>Малі форми усної народної творчості; типи народних казок, особливості їхньої будови і мови; зміст понять "ритм", "рима", "епітет", "мандрівні сюжети", "герой літературного твору", "тема художнього твору", "порівняння", "сюжет художнього твору", "комічне в художньому творі", "уособлення", "ліричний вірш", "пейзаж у художньому творі", "оповідання".</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Розрізняти прислів'я та приказки; зіставляти російські прислів'я, приказки й загадки з аналогічними жанрами інших народів; - виразно читати художній текст, дотримуючись логічного наголосу і логічних пауз; - зіставляти сюжети російських народних казок з сюжетами казок інших народів світу, сюжети казок з ілюстраціями до них і к/ф та мультфільмами за цими сюжетами; - характеризувати літературних героїв за їх вчинками та поведінкою; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки й мотиви поведінки героїв; - будувати усну зв'язну відповідь на запитання вчителя або підручника; переказувати художній текст за самостійно складеним планом; - пояснювати значення зображальне-виражальних засобів мови в розкритті характерів персонажів; - з'ясовувати способи авторського ставлення до героїв; - будувати усну розповідь про героя художнього твору; словесне малювати поетичні образи та картини, змальовані в ліричних творах; - висловлювати своє ставлення до прочитаного; - будувати відгук на самостійно 	<p>Здатність: осмислювати, відтворювати художні тексти; визначати специфічні особливості художнього твору на рівні засвоєних літературознавчих понять; висловлювати власне ставлення до літературного твору.</p>
---	--	--

	<p>прочитаний твір; - виразно читати і переказувати художні твори</p>	
V. Іноземна мова		
<p>- Основні граматичні структури та лексичні одиниці для характеристики якості особистості; - як запитати та надати інформацію про явища, події, факти; - аргументувати свій вибір, думку; розпитувати з метою роз'яснення й уточнення інформації та надання необхідних відповідей; як пропонувати та приймати або відхиляти пропозицію. Висловлювати свої враження, почуття, емоції.</p>	<p>- Зв'язно описувати місце, явище, об'єкт, подію; - будувати новий текст з опорою на поданий, ключові слова, серію малюнків, робити послідовний виклад минулих подій; - повідомляти про повсякденну діяльність учня (вдома, в школі, в позаурочний час); - спілкуватись, дотримуючись основних норм, прийнятих у країнах, мова яких вивчається; - під час спілкування продемонструвати володіння мовним і мовленнєвим матеріалом, набутим за попередні роки; знайти основну інформацію (в текстах різнопланового характеру (значення незнайомих слів розкривається на основі здогаду, малюнка схожості з рідною мовою; писати короткі записки та повідомлення з метою задоволення побутових потреб.</p>	<p>Здатність: - знаходити, розуміти і за потреби передавати нову інформацію; сприймати нову мову, новий досвід нових людей, нові способи поведінки і застосовувати інші компетенції для того, щоб діяти в специфічній навчальній ситуації (на основі спостереження, здогаду, запам'ятовування); використовувати різні стратегії для контакту з представниками інших культур.</p>
VI. Історія України		
<p>- Що таке історія, із яких джерел ми дізнаємось про історію; - які жили люди на території України в середні віки; - хто так і козак й; - як жили українці під владою інших держав; - яким було життя українців за радянських часів; - як народилась незалежна Україна.</p>	<p>- Показувати на карті місця подій і кордони; - називати дату подій і встановлювати їх послідовність; - правильно застосовувати і пояснювати прості історичні терміни; - зв'язано розповідати про хід подій; - давати емоційну оцінку подіям і постатям; називати і пояснювати на прикладах людські риси історичних постатей.</p>	<p>Здатність: - визначати історичні події в часі та просторі; - працювати з різними джерелами історичної інформації; - оперувати та застосовувати історичні поняття; давати власну оцінку історичним подіям.</p>
VII. Образотворче мистецтво		
<p>- Види та жанри образотворчого мистецтва; - засоби художньої виразності різних видів мистецтва; - особливості створення художнього образу.</p>	<p>- Інтерпретувати та порівнювати твори різних видів і жанрів образотворчого мистецтва; - висловлювати власне емоційно-естетичне ставлення до художніх образів з використанням спеціальної термінології; - використовувати засоби художньої виразності різних видів образотворчого мистецтва для створення художніх образів;</p>	<p>Здатність: - розуміти мову мистецтва як засобу між особистісного спілкування (формування уявлень про сутність виду та жанри різних видів мистецтва); - характеризувати та порівнювати образний зміст художніх творів, проявляючи власне ставлення до них; - розуміти мову образотворчого</p>

	<p>проявляти свої почуття, естетичні переживання засобами образотворчого мистецтва в самостійній творчій діяльності.</p>	<p>мистецтва як засобу міжособистісного спілкування;</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначати специфічні особливості художніх образів на рівні засвоєння понять і термінології образотворчого мистецтва; - застосовувати засоби виразності образотворчого мистецтва у своїй творчій діяльності; - аналізувати (на рівні своїх можливостей) явища навколишнього світу, відтворені засобами образотворчого мистецтва.
<p>VIII Музичне мистецтво</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - Основні музичні поняття та музична термінологія; - основні засоби виразності музичного твору, музичні жанри; - спорідненість художньо-образної мови творів літератури, музичного, візуального мистецтва. 	<ul style="list-style-type: none"> - інтерпретувати музичні твори різних видів і жанрів та порівнювати їх з творами інших видів мистецтва; - висловлювати власне емоційно-естетичне ставлення до музичних образів з використанням спеціальної термінології; - виконувати народні та композиторські пісні; - імпровізувати прості мелодичні та ритмічні звороти. 	<p>Здатність:</p> <ul style="list-style-type: none"> - характеризувати та порівнювати образний зміст музичних творів та творів інших видів мистецтва, проявляючи власне ставлення до них; - розуміти мову музичного мистецтва як засобу міжособистісного спілкування; - визначати специфічні особливості музичних творів на рівні засвоєння понять і термінології музичного мистецтва; - застосовувати засоби музичної виразності під час виконання пісень; - аналізувати явища навколишнього світу (на рівні своїх можливостей) засобами музичного мистецтва.
<p>IX. Етика</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - Сутність понять "добро", "зло", "доброчинство"; - зміст поняття "етика" та його основні складники; - поняття моральної норми, виникнення й утвердження моральних норм, сутність етикету; - особливості виникнення етикету, етикетні правила кожного дня, зміст понять "ввічливість" і "добррозичливість"; - істоичні форми етикету, особливості сучасного демократичного етикету; - поняття власного "Я" та його складників, сутність поняття "людська індивідуальність", критерії самооцінки; - роль совісті та сорому в формуванні людської особливості, 	<ul style="list-style-type: none"> - Наводити приклади доброчинства. Оцінювати вчинки з позицій добротворення; - характеризувати значущість моральних норм, оцінювати приклади людської поведінки відповідно до моральних норм; - висловлювати судження про роль і значущість етикету в житті людини та суспільства; - оцінювати взаємоповагу, ввічливість, доброзичливість як необхідні умови життя суспільства; - характеризувати й порівнювати історичні форми етикету; - пояснювати зміст етикетних норм відповідно до історичного контексту; - використовувати міжпредметні зв'язки для аналізу формування 	<p>Здатність:</p> <ul style="list-style-type: none"> - робити вибір з позицій доброчинства; - давати моральну оцінку вчинкам, співвідносити їх з моральними нормами; - керувати собою, своїми вчинками, здійснювати самоконтроль; - використовувати знання для формування власної моральності; - захищати та піклуватися про права, інтереси й потреби родини.

<p>поняття "чистої" й "нечистої" совісті;</p> <ul style="list-style-type: none"> - особливості формування етикету та його місце в культурі українського народу. Засади етикету українців (гостинність, працелюбність, взаємодопомога, увага до сиріт і вдів, досвід самопожертви); - основний зміст "золотого правила" моральності, моральні засади життя суспільства; - етичні норми ставлення до рідних; - етикетні норми члена шкільного колективу, основи дружніх взаємин; - ознаки справжнього авторитету, моральні норми взаємин між учнями та вчителями; - етикетна поведінка в мовленні, словник етикетних кліше; - етикетні правила спілкування в різних життєвих ситуаціях, особливості поведінки в ситуаціях знайомства та представлення, значення подарунка в етикетних взаєминах; - основні правила телефонних розмов і листування, правила поведінки в Інтернет - мережі (етикет); - особливості невербального спілкування 	<p>етикетних норм;</p> <ul style="list-style-type: none"> - висловлювати судження про роль етикету в житті українського народу; - добирати приклади, які ілюструють зміст "золотого правила" моральності; - висловлювати судження про виховну роль "золотого правила"; - аналізувати свою поведінку в колі сім'ї, розв'язувати ситуативні завдання. Добирати приклади, які демонструють високу повагу до сім'ї та родичів; - пояснювати етикетні норми товаришування. Наводити приклади моральних якостей, необхідних у товаришуванні. Розв'язувати ситуативні завдання; - розрізняти ознаки справжнього та вдаваного авторитету; - оцінювати стосунки в шкільному колективі (з однокласниками та вчителями). Добирати приклади, розв'язувати ситуативні завдання. Дотримуватись правил мовного етикету, користуватись словником мовленнєвого етикету. Брати участь у діалогах. Ефективно спілкуватись з іншими. - аналізувати власну поведінку в різних життєвих ситуаціях. Моделювати ситуації знайомства та представлення; - оцінювати власну поведінку в Інтернет - мережі під час телефонних розмов; - використовувати етикетні норми листування та невербальні засоби спілкування. 	
X. Математика		
<ul style="list-style-type: none"> - Правила порівняння натуральних чисел і десяткових дробів і правила виконання та властивості арифметичних дій з ними; - назви геометричних фігур (відрізок, промінь, пряма, кут, прямокутник, квадрат, трикутник, прямокутний паралелепіпед, куб), їх основні елементи та види; - що таке буквений вираз та його значення, рівняння і його корінь; елементи прикладної математики (відсотки, масштаб, середнє 	<ul style="list-style-type: none"> - Застосовувати правила та властивості арифметичних дій при обчисленнях значень виразів і розв'язуванні текстових задач; - зображати за допомогою лінійки, косинця й транспортира відрізок, промінь, координатний промінь, пряму, кут та його бісектрису, трикутник, прямокутник, квадрат; - обчислювати за відповідними формулами периметр, площу і об'єм відповідних фігур; 	<ul style="list-style-type: none"> - Вміння користуватися креслярськими інструментами для зображення геометричних фігур; - наявність елементів математичної культури, вміння виконувати арифметичні дії та використовувати їх на практиці; - вміння застосовувати математику в стандартних і нестандартних ситуаціях; - здатність використовувати креслярські інструменти для зображення геометричних фігур;

<p>значення величини).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - знаходити значення буквеного виразу, спрощувати буквені вирази, використовуючи властивості арифметичних дій; знаходити корінь рівняння на основі залежностей між компонентами арифметичних дій; будувати математичну модель текстової задачі у вигляді виразу або рівняння; розв'язувати задачі на знаходження дробу або відсотків від числа та на знаходження числа за його дробом чи відсотками; використовувати поняття масштабу і середнього значення величини при розв'язанні прикладних задач. 	<ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати арифметичні дії з натуральними числами і десятковими дробами на практиці; наявність елементів математичної культури.
----------------------------	---	---

XI. Природознавство

<ul style="list-style-type: none"> - Що таке природа та місце людини в ній; - реальні об'єкти та природні процеси; - умови, необхідні для життя людини, і вплив людини на середовище існування; - будова фізичних тіл, склад і властивості речовин; - небесні тіла. 	<ul style="list-style-type: none"> - Спостерігати: - за навколишнім середовищем, - за змінами в природі. - небесними тілами. <p>Користуватися приладами, які допомагають досліджувати природу.</p> <p>Дотримуватися правил поведінки в природі; безпеки при виконанні практичних робіт; фіксації результатів спостережень, роботи з картою.</p> <p>Визначати сторони горизонту, фази місяця, форми рельєфу, масу та об'єм тіл; агрегатний стан речовин і розчинність.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Бачення цілісної картини світу <p>Здатність:</p> <ul style="list-style-type: none"> - спостерігати за навколишнім середовищем, змінами, що відбуваються в природі; - приймати виважені рішення в повсякденному природокористуванні; - орієнтуватись у навколишньому середовищі (на місцевості).
--	---	--

XII. Основи здоров'я

<ul style="list-style-type: none"> - Особливості власного росту й розвитку; значення життєвого ритму. Види активного відпочинку. Правила комплексного загартовування. - Права й обов'язки щодо особистої відповідальності за здоров'я — своє та інших. Роль сім'ї та громадян у збереженні здоров'я. - Необхідність , допомоги людям з обмеженими можливостями. - Шляхи зараження ВІЛ. Права щодо захисту від ВІЛ-інфікування. - Основні небезпеки навколишнього середовища. Правила поведінки в небезпечних ситуаціях. Служби захисту 	<ul style="list-style-type: none"> - Оцінити власне здоров'я та розвиток за деякими ознаками; - скласти й виконувати розпорядок дня; - виконувати необхідні фізичні вправи й гігієнічні процедури; - загартовуватися; - допомагати людям з обмеженими можливостями; - знайти і повідомити службу захисту населення; - дотримуватися правил безпечної поведінки щодо ВІЛ-інфікування; - безпечно поводитися на воді; - надати першу допомогу потерпілому на воді; - виконувати правила виживання в автономній ситуації; 	<p>Здатність:</p> <ul style="list-style-type: none"> - піклуватись про своє здоров'я та членів сім'ї; - піклуватись про людей з обмеженими можливостями; - складати, здійснювати власні плани щодо розпорядку дня та використання методів зміцнення здоров'я; - використовувати здобуті знання для зміцнення здоров'я та виходу з кризової ситуації; - співпрацювати з працівниками установ охорони здоров'я та безпеки.
---	--	---

<p>населення.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основні риси характеру дівчаток і хлопчиків. Вплив рис характеру на здоров'я. Правила спілкування. Особливості спілкування хлопчиків і дівчаток. Ознаки дружнього спілкування. 	<ul style="list-style-type: none"> - визначати позитивні риси характеру; - спілкуватися з однокласниками, дівчатками та хлопчиками. 	
XIII. Фізична культура		
<ul style="list-style-type: none"> - Знання про вплив фізичних на здоров'я, розумову та фізичну працездатність; - про роль теоретичного, фізичного і технічного підготування в гімнастиці, п/атлетиці, спортивних іграх (волейбол, баскетбол, гандбол, футбол), кросовій підготовці, туризму в збереженні та вдосконаленні основних фізичних якостей 	<ul style="list-style-type: none"> - Виконувати найпростіші прийоми самоконтролю, дотримуватися правил загартування, гігієнічних вимог підчас занять фізичними вправами, рухового режиму, правил безпеки при заняттях фізичними вправами - Виконувати відносно своїх вікових особливостей: <ul style="list-style-type: none"> а) підготовчі та спеціальні фізичні вправи з видів рухової діяльності, передбачених навчальною програмою; б) елементи техніки видів рухової діяльності, передбачених державними вимогами до навчальних досягнень учнів 5 класу. - Дотримуватися правил безпеки при виконанні фізичних вправ; виконувати контрольні навчальні нормативи і вимоги та орієнтовні тести оцінювання стану фізичної підготовленості відповідно до вікових особливостей і вимог програми. 	<p>Здатність:</p> <ul style="list-style-type: none"> - піклуватися про своє здоров'я та оточення; - здійснювати самоконтроль при самостійних заняттях фізичними вправами; - використовувати фізичні вправи в процесі активного відпочинку
XIV. Трудове навчання		
<ul style="list-style-type: none"> - Поняття про технологію та техніку; - об'єкти технологічної діяльності; - методи та етапи проектувань; - художнє конструювання; - поняття про технічний рисунок, креслення; - моделювання; - види конструкційний матеріалів; - основні види техніки; - механічні знаряддя праці; - машина як вид техніки; - способи виготовлення деталей заданої форми; - особливості процесу різання різних матеріалів; - різні знаряддя праці для з'єднання матеріалів; - види оздоблень виробів; - знаряддя праці для оздоблення робіт; 	<ul style="list-style-type: none"> - Виконувати правила внутрішнього розпорядку в майстерні та загальні правила безпечної праці; - працювати з інформаційними джерелами про техніку татехнології; - виконувати кольорові ескізи виробу; технічні рисунки; - виконувати креслення в масштабі і натуральну величину; - підбирати матеріали для виготовлення виробу; - розраховувати необхідну кількість матеріалу; - готувати матеріали до розмітки та різання; - уміння здійснювати візуальний контроль виробу та вимірювати лінійні розміри предмета; - навички роботи з ручними і 	<p>Здатність:</p> <ul style="list-style-type: none"> - користуватись інформаційними джерелами, пов'язаними з технологічною діяльністю; - застосовувати метод фантазування для проектування виробу; - співпрацювати з однокласниками у процесі проектування, виготовлення й оцінювання виробу

<ul style="list-style-type: none"> - методи контролю якості виробу; - візуальний метод оцінювання об'єктів праці; - вимірювання лінійних розмірів предметів; - ручні та механічні знаряддя обробітку ґрунту; 	<p>механізованим знаряддями праці;</p> <ul style="list-style-type: none"> - доглядати за ручними й механізованими знаряддями праці; - виконувати розрахунок основних витрат на виготовлення виробу, матеріалів і витрат часу; - навички ведення домашнього господарства, користування побутовими приладами, (плитою, посудом, заварювання напоїв, приготування бутербродів, страв із яєць); - виконувати операції ручного обробітку ґрунту на шкільній території; - вміння виконувати кольорові ескізи, технічний рисунок, креслення виробу; - знання основних видів конструкційних матеріалів; - знання механічних способів з'єднання металів із різних матеріалів: - знання основних видів оздоблень виробів, уміння оздоблювати вироби (на прикладі одного з виробів 	
--	---	--